

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
КАТЕДРА ПО АРХЕОЛОГИЯ
БЪЛГАРИЯ, СОФИЯ 1504
БУЛ. „ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ“ 15
☎ (02) 9308/ 572

ST. KLIMENT OHRIDSKI
UNIVERSITY OF SOFIA
DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY
1504 SOFIA, BULGARIA
15 TZAR OSVOBODITEL Bld.
☎ (+359-2) 9308/ 572

СТ А Н О В И Щ Е

на д-р *Костадин Костадинов Рабаджиев*, професор по класическа археология в Катедрата по Археология, Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, член на Научно жури.

относно: дисертация за получаване на образователната и научна степен доктор, на тема: *Архетипът на пътя в староскандинавската митология и изкуство*, с автор: докторант **Константин Колев**

и научен ръководител: доц. д-р Оксана Минаева,
Департамент Изкуствознание и история на културата, НБУ.

Дисертацията: Предложеният за защита труд се състои от Увод, Въведение три глави и Заключение (219 стр. текст), а в края е добавена библиография и приложения. Уводът е ясно структуриран и включва задължителните елементи на едно мащабно проучване: очертан е предметът на изследване с цели и задачи, поставен е в обосновани хронологически и пространствени рамки. Отделно и необичайно в структурата присъства и Въведение, в което е дискутиран работният инструментариум на изследването, въведени и тълкувани са основните понятия. Само да уточня, че „път“ и „герой“ не са и не биха могли да бъдат *дихотомия* (стр. 30). Трите глави на дисертацията са осмислени в трите перспективи: реално-историческа, изворово-митологическа и изкуствоведско-визуална (стр. 216), върху които се гради изследването. Като цел на дисертацията е посочен анализът на архетипа на пътя в староскандинавската митология и изкуство, а основната задача е да се проследи *отражението на митологичните представи на старите скандинавци за пътя и пътуването на героя върху тяхното историческо битие и култура, свързана с пътуванията им на юг към Източна Европа и Византия* (стр.

б). В изпълнение на това бих подчертал, че работата е неподходящо структурирана и тълкуванията „звучат“ предпоставено. Смятам, че по-подходящ би бил един „обърнат“ подход, в който от анализ на изворите за архетипа на пътя в митове и образи (тук гл. 2), би следвало да се дискутира самата представа в легенди и литература, в символи и сцени (тук гл. 3), което би било добра основа за реконструкция на отражението на тези представите в реално-исторически събития (тук гл. 1).

Илюстративният материал е подреден в две части – едната са фигури в текста (25 бр.); другата са илюстрации в приложения албум в края на текста (77 бр.), като не е уточнен принципът, по който те са разделени.

Бележки и препоръки: Избраният метод за анализ на архетипа е само един от възможните подходи към тълкуването на образи и представи/ митове, което подсказва едностранчив прочит на идейния свят. На места анализът е претоварен от сравнения и интерпретации. Не липсват и грешки като пътят назован *Via Singidunum* (стр. 59), който започва от Сингидунам към Бизантион, но е наричан *Via Diagonalis* или *Via Militaris*. Идеята за митологически прочит на исторически събития е интересна, но е наложително работата да бъде пререструктурирана, за да се постави по-ясен акцент върху древните пътешественици от Север в земите ни.

Научни приноси: Избраната тема е твърде дискуссионна и трудна. Тя е натоварена с многобройни писания и образни текстове в древността, и разнопосочни тълкувания днес, което поставя твърде високи изисквания към изследователя. Константин Колев демонстрира ерудиция и познание на емпирични факти и идейни конструкции. Изказаните тук несъгласия не поставят под съмнение постигнатото в дисертационния труд. Текстът е написан на ясен език, докторантът със знание и умение откроява и защитава своите идейни прочити.

Авторефератът е написан съгласно изискванията и отразява отчетливо структурата и достиженията на дисертационния труд. Приложеният списък на приносите коректно представя свършеното от докторанта. Списъкът с публикациите по темата на дисертацията включва една монография, студия, 3 статии и 5 научно-популярни текста.

* * *

В заключение бих подчертал приносния характер на написаното, добрата осведоменост за дискутираните митове и паметници, както и на литературата по проблемите, които те поставят. Предложената за защита дисертация е сериозен опит да се дискутира темата за идейния свят на викингите, а това е и основанието ми да гласувам положително за присъждане на образователната и научна степен **доктор** на **Константин Колев** за неговата дисертация: *Архетипът на пътя в староскандинавската митология и изкуство.*

София,

6 ноември, 2016 г.

С уважение:

Костадин Рабаджиев